

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Rola energii jądrowej w kontekście stabilności cen energii w UE”**(opinia rozpoznawcza na wniosek prezydencji czeskiej w Radzie UE)**

(2022/C 486/15)

Sprawozdawczyni: **Alena MASTANTUONO**

Wniosek o konsultację	Czeska prezydencja w Radzie UE, pismo z 26.1.2022
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej Opinia rozpoznawcza
Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	21.9.2022
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego
Data przyjęcia przez sekcję	7.9.2022
Data przyjęcia na sesji plenarnej	21.9.2022
Sesja plenarna nr	572
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	143/73/42 (głosowanie imienne – zob. załącznik II)

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Stabilność i przystępność cen energii mają zasadnicze znaczenie dla zachowania zarówno siły nabywczej gospodarstw domowych, jak i konkurencyjności i odporności europejskiego przemysłu. Po dziesięciu latach względnej stabilności cen importowych energii i stosunkowo niskiego rocznego wzrostu krajowych cen producentów energii, wynoszącego 0,9 % w latach 2010–2019, od drugiej połowy 2021 r. odnotowuje się w Europie gwałtowny wzrost cen energii. Wojna w Ukrainie dodatkowo zwiększyła niestabilność cen energii i niepewność dostaw energii.

1.2. Europa stoi dziś przed dwojakim wyzwaniem: potrzebą przeciwdziałania zmianie klimatu i koniecznością zapewnienia stabilnych dostaw energii po przystępnej cenie. Jak wskazuje Komisja w planie REPowerEU, wyzwaniem jest szybkie zmniejszenie naszej zależności od rosyjskich paliw kopalnych poprzez przyspieszenie czystej transformacji i połączenie sił w celu osiągnięcia bardziej odpornego systemu energetycznego i prawdziwej unii energetycznej. Rozwiązanie ma trzy wymiary czasowe. W perspektywie krótkoterminowej ważne jest przede wszystkim zapewnienie dostaw energii, ponieważ ewentualny niedobór może jeszcze bardziej wywindować ceny. Na aktualną sytuację na rynku mają wpływ obecne i oczekiwane czynniki po stronie podaży. W tym kontekście konieczne jest wykorzystanie wszystkich dostępnych źródeł energii w UE, jak stwierdzono w planie REPowerEU. Jest to scenariusz kryzysowy, którego celem jest przede wszystkim zapewnienie dostaw energii. Perspektywa średnioterminowa bardziej pozwala na respektowanie zrównoważonego charakteru i równowagi pomiędzy źródłami energii, a perspektywa długoterminowa, pod warunkiem zmniejszenia się geopolitycznych zagrożeń bezpieczeństwa, będzie oznaczać koncentrację na celach ekologicznych.

1.3. Dodatkowe koszty związane z zapewnieniem bezpieczeństwa i ochrony, spowodowane wojną, mogą znacząco przyczynić się do wzrostu cen energii. W perspektywie krótkoterminowej istniejące elektrownie jądrowe w państwach członkowskich UE, które zdecydowały się na włączenie energii jądrowej do swojego koszyka energetycznego i w których jest to technicznie wykonalne, przyczynią się do stabilności dostaw energii, co w dużym stopniu wpływa na stabilność cen. Bez istniejących zasobów jądrowych wstrząs w systemie energetycznym spowodowany inwazją Rosji na Ukrainę byłby z pewnością większy.

1.4. Energia jądrowa jako źródło niskoemisyjnej energii elektrycznej jest dostępna na żądanie w celu uzupełnienia wiodącej roli odnawialnych źródeł energii, takich jak energia wiatrowa i słoneczna, w przechodzeniu na systemy elektroenergetyczne o zerowych emisjach netto. EKES zwraca uwagę, że energia jądrowa jako stabilne obciążenie podstawowe może na chwilę obecną przyczynić się do stabilności dostaw. Koszty krańcowe energii jądrowej są stabilne i znacznie niższe niż koszty elektrowni gazowych i węglowych. Elektrownie jądrowe w trakcie eksploatacji nie emitują znaczących ilości CO₂, a ich koszt krańcowy – podobnie jak w przypadku odnawialnych źródeł energii – nie obejmuje żadnych kosztów emisji CO₂ i nie podlega wahaniom cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla, co można było zaobserwować w 2021 r., kiedy opłata za emisję gazów cieplarnianych wzrosła o ponad 200 %. Zmienność cen w ramach systemu unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji ma znaczący wpływ na cenę gazu i węgla na rynku UE.

1.5. Z regulacyjnego punktu widzenia ceny energii elektrycznej na rynku hurtowym UE są ustalane przez ostatnią elektrownię w rankingu cenowym. W przypadku większości standardowych zachowań rynkowych cena na rynku gotówkowym jest określana przez gaz lub węgiel. Oznacza to, że energia jądrowa nie wpływa na ceny energii na rynku gotówkowym, z wyjątkiem sytuacji, gdy koszyk energetyczny obejmuje wysoki udział źródeł niskoemisyjnych. Rynek gotówkowy obejmuje jednak tylko część sprzedaży na rynku. Przedsiębiorstwa energetyczne często sprzedają fizyczne dostawy energii elektrycznej na podstawie umów dwustronnych. W tym przypadku różne modele finansowania i umowy dwustronne stosowane w państwach członkowskich UE uwzględniających energię jądrową w koszyku energetycznym przyczyniają się do ustabilizowania cen energii dla klienta.

1.6. Obecny kryzys energetyczny wpłynął na funkcjonowanie unijnego rynku energii elektrycznej, zakłócając jego podstawowe zasady ze względu na liczbę interwencji mających na celu złagodzenie wysokich cen energii lub znaczne zmniejszenie popytu. Sytuacja ta demonstruje ważną korelację między spadkiem podaży a zwiększonym popytem napędzającym ceny energii. Dzięki solidniejszemu zaopatrzeniu w stabilne niskoemisyjne źródła energii ceny energii będą mniej podatne na wahania, a dzięki wzajemnym połączeniom krajowych rynków energii korzyści mogą być dzielone w całej UE.

1.7. EKES uważa, że przedłużenie eksploatacji istniejących elektrowni jądrowych jest sensownym rozwiązaniem w tej konkretnej sytuacji i jednocześnie przyczyni się do przejścia na gospodarkę bezemisyjną. Może pomóc zaspokoić obecne oczekiwania dotyczące dostaw energii oraz zmniejszyć zużycie gazu w sektorze energii elektrycznej, a tym samym ograniczyć ryzyko niedoboru gazu w sektorze ciepłowniczym. Może również pomóc złagodzić bezprecedensową zmienność cen spowodowaną czynnikami pozagospodarczymi i sprostać obecnym oczekiwaniom dotyczącym dostaw energii. EKES zaleca państwom członkowskim szukanie rozwiązań w zakresie zdolności magazynowania i wzmocnienia połączeń międzysystemowych, by umożliwić skuteczne reagowanie na przerwy w dostawach energii ze źródeł odnawialnych w dłuższej perspektywie, a także na przerwy w dostawach gazu w perspektywie krótkoterminowej.

1.8. EKES proponuje, by prezydencja czeska omówiła w ramach Europejskiego Forum Energii Jądrowej (ENEF) stabilność cen w sektorze jądrowym oraz rolę energii jądrowej w stabilności dostaw w odpowiedzi na zmniejszenie zależności UE od gazu rosyjskiego. Komitet pragnie ściśle zaangażować się w tę dyskusję.

1.9. EKES proponuje też zacieśnienie współpracy dwustronnej z międzynarodowymi partnerami w sektorze jądrowym, by dzielić się wynikami w obszarze innowacji i postępami w zakresie nowych technologii. Zaleca, by prezydencja czeska w Radzie UE zorganizowała konferencję na temat małych reaktorów modułowych. Taka konferencja mogłaby przybrać formę forum wysokiego szczebla UE–USA poświęconego małym reaktorom modułowym i przeanalizować wkład tego obiecującego obszaru badań.

2. Kontekst i uwagi wyjaśniające

2.1. Artykuł 194 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zapewnia podstawę prawną dla polityki energetycznej w UE. Przepisy szczegółowe zawarte są w odrębnych artykułach, takich jak art. 122 TFUE (bezpieczeństwo dostaw), art. 170–172 TFUE (sieci energetyczne), art. 114 TFUE (wewnętrzny rynek energii) i art. 216–218 TFUE (zewnętrzna polityka energetyczna). Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (Traktat Euratom) stanowi podstawę prawną większości działań UE w dziedzinie energii jądrowej.

2.2. Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej gwarantuje również państwom członkowskim prawo do określania warunków korzystania z ich zasobów energetycznych, wyboru między różnymi źródłami energii oraz ogólnej struktury ich zaopatrzenia w energię⁽¹⁾.

2.3. Plan Unii, by do 2050 r. stać się pierwszym neutralnym dla klimatu kontynentem wymaga transformacji w kierunku bezemisyjnych i niskoemisyjnych źródeł energii. Wzrost udziału źródeł odnawialnych w koszyku energetycznym nie będzie możliwy bez wsparcia w postaci stabilnych, dostępnych obecnie źródeł energii takich jak paliwa kopalne i energia jądrowa. Dodatkowo musimy inwestować w elektrownie opalane gazem niekopalnym, aby móc poradzić sobie z wahaniami w pozyskiwaniu energii ze źródeł odnawialnych. Ponadto istnieje ogromna potrzeba posiadania zdolności magazynowania, aby uniknąć przerw w dostawach prądu i zaspokoić zużycie energii rosnące w związku z elektryfikacją. Wśród obecnie dostępnych stabilnych źródeł energii energia jądrowa jest jedynym źródłem niskoemisyjnym, które mogłoby pomóc zmniejszyć zależność od rosyjskiego gazu.

⁽¹⁾ Art. 194 ust. 2 TFUE.

2.4. Energia jądrowa, o mocy 413 gigawatów (GW) w 32 krajach, przyczynia się do dekarbonizacji i zmniejsza zależność od importowanych paliw kopalnych poprzez ograniczenie globalnych emisji o 1,5 gigaton a światowego zapotrzebowania na gaz o 180 mld metrów sześciennych rocznie⁽²⁾. Energia jądrowa jako źródło niskoemisyjnej energii elektrycznej jest dostępna na żądanie w celu uzupełnienia wiodącej roli zmiennych odnawialnych źródeł energii, takich jak energia wiatrowa i słoneczna, w przechodzeniu na systemy elektryczne o zerowych emisjach netto. Według Międzynarodowej Agencji Energetycznej zmniejszenie udziału energii jądrowej utrudniłoby realizację ambitnego celu zerowego poziomu emisji netto i zwiększyło koszty. Oczekuje się, że do 2050 r. światowa moc produkcyjna w zakresie energii jądrowej zwiększy się dwukrotnie.

2.5. W rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2022/1214⁽³⁾ uznano potencjał energii jądrowej w zakresie przyczyniania się do dekarbonizacji gospodarki Unii i stwierdzono, że energia ta jest działalnością niskoemisyjną. W sprawozdaniu końcowym Grupy Ekspertów Technicznych ds. Zrównoważonego Finansowania z marca 2020 r.⁽⁴⁾ stwierdzono, że wytwarzanie energii jądrowej wiąże się z niemal zerowym poziomem emisji gazów cieplarnianych w fazie wytwarzania energii oraz że istnieją obszerne i jasne dowody wskazujące na potencjalnie istotny wkład energii jądrowej w osiąganie celów dotyczących łagodzenia zmiany klimatu. W taksonomii przewidziano dodatkowe i bardziej rygorystyczne wymogi dotyczące unieszkodliwiania odpadów, finansowania i planowania likwidacji.

2.6. Stabilność i przystępność cen energii mają zasadnicze znaczenie dla zachowania zarówno siły nabywczej gospodarstw domowych, jak i konkurencyjności i odporności europejskiego przemysłu. Po względnej stabilności cen importowych energii w ostatnim dziesięcioleciu (z wyjątkiem spadku w 2020 r. o 31 %) oraz stosunkowo niskim rocznym wzroście krajowych cen energii o 0,9 % w latach 2010–2019 (w 2020 r. ceny producentów energii spadły o prawie 10 %), od jesieni 2021 r. obserwuje się w Europie gwałtowny wzrost cen energii⁽⁵⁾.

2.7. Po raz pierwszy w historii UE mierzy się z szeregiem poważnych zagrożeń w obszarze dostaw energii, bezpieczeństwa energetycznego i gwałtownego wzrostu cen energii. Jedną z przyczyn tego stanu rzeczy jest to, że niektóre państwa członkowskie nie zachowały ostrożności lub uległy zewnętrznym naciskom i zbyt szybko ograniczyły zasoby rezerwowe. Pewną rolę w tym względzie odegrała również obca ingerencja.

2.8. Okres gwałtownych i dynamicznych zmiany cen energii rozpoczął się od jesieni 2021 r., czyli jeszcze przed wojną, spowodowany szeregiem zakłóceń w dostawach, a także globalnym wzrostem zapotrzebowania na gaz. Przyczyną wyjątkowo wysokich cen energii utrzymujących się od jesieni ubiegłego roku jest gwałtowny wzrost popytu na gaz na świecie spowodowany szeregiem kluczowych czynników, takich jak przyspieszenie ożywienia gospodarczego, ograniczenie dostaw do UE, brak inwestycji oraz złe warunki pogodowe, które doprowadziły do zmniejszenia produkcji energii ze źródeł odnawialnych. W niektórych przypadkach spekulacje doprowadziły do opróżnienia magazynów gazu⁽⁶⁾. Obecna niestabilność cen energii wynika przede wszystkim ze skutków rosyjskiej agresji na Ukrainę, niepewności odnośnie do możliwej eskalacji w innych krajach i działań na rzecz jak najszybszego zakończenia zależności energetycznej UE od Rosji.

2.9. Dodatkowe koszty związane z zapewnieniem bezpieczeństwa i ochrony, spowodowane wojną, mogą znacząco przyczynić się do wzrostu cen energii. Dalszy skok cen może wystąpić w kolejnym okresie dywersyfikacji źródeł energii w UE, ze względu na znaczące inwestycje w nową infrastrukturę (np. terminale LNG, rurociągi wodorowe) oraz dostosowanie istniejącej sieci dostaw energii. Sytuację pogarsza również znaczny spadek produkcji energii jądrowej, która ma się zmniejszyć o 12 % (ponad 100 TWh) w 2022 r. Zgodnie ze sprawozdaniem MAE dotyczącym rynku energii elektrycznej z lipca 2022 r. spadek ten wynika z tymczasowo zmniejszonej dostępności elektrowni we Francji, wycofania 4 GW energii jądrowej w Niemczech oraz wpływu rosyjskiej inwazji na ukraińskie elektrownie jądrowe.

2.10. W obecnych okolicznościach, przynajmniej do czasu osiągnięcia postępu w zakresie zasadniczej zmiany struktury energetycznej UE, najwyższy priorytet stanowić powinno korzystanie z już istniejących źródeł energii dostępnych na całym terytorium UE i możliwych do niezwłocznego wykorzystania bez utrudnień i w ramach obecnie istniejącej infrastruktury.

⁽²⁾ <https://iea.blob.core.windows.net/assets/0498c8b8-e17f-4346-9bde-dad2ad4458c4/NuclearPowerandSecureEnergyTransitions.pdf>

⁽³⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2022/1214 z dnia 9 marca 2022 r. zmieniające rozporządzenie delegowane (UE) 2021/2139 w odniesieniu do działalności gospodarczej w niektórych sektorach energetycznych oraz rozporządzenie delegowane (UE) 2021/2178 w odniesieniu do publicznego ujawniania szczególnych informacji w odniesieniu do tych rodzajów działalności gospodarczej (Dz.U. L 188 z 15.7.2022, s. 1).

⁽⁴⁾ Sprawozdanie końcowe Grupy Ekspertów Technicznych ds. Zrównoważonego Finansowania dostępne jest na stronie: TEG final report on the EU taxonomy | Komisja Europejska (europa.eu).

⁽⁵⁾ Dane Eurostatu z lutego 2022 r.: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20220210-2>.

⁽⁶⁾ Bardziej szczegółowe informacje zawarto w opinii TEN/761 (Dz.U. C 275 z 18.7.2022, s.80).

Rezygnacja z dostaw towarów energetycznych z Rosji, w tym ryzyko, że ograniczone zostaną dostawy prądów paliwowych dla elektrowni jądrowych, oraz zapewnienie stabilnych dostaw energii wszystkim Europejczykom stają się także wyzwaniem z punktu widzenia osiągnięcia celów klimatycznych.

2.11. Energia jądrowa umożliwia w pewnym stopniu dostosowanie wolumenu wytwarzanej energii elektrycznej w zależności od ilości energii wyprodukowanej ze źródeł odnawialnych. Elektrownie jądrowe są mniej elastyczne od elektrowni gazowych, ale wnoszą do systemu element stabilności, ponieważ wydatnie przyczyniają się do pokrycia podstawowego obciążenia energetycznego, a obecne przepisy w niektórych państwach członkowskich UE dopuszczają elastyczne zasady funkcjonowania elektrowni jądrowych.

2.12. Istniejące obecnie źródła energii jądrowej są w stanie niezwłocznie zaspokoić zwiększone zapotrzebowanie na energię elektryczną i charakteryzują się niskimi kosztami operacyjnymi. Prawdą jest, że w przypadku źródeł jądrowych łączne uśrednione koszty wytworzenia energii są dość wysokie, w szczególności ze względu na wysokie koszty inwestycyjne, co związane jest z rygorystycznymi środkami bezpieczeństwa; jednakże w przypadku gazu łączne uśrednione koszty wytworzenia energii są jeszcze wyższe⁽⁷⁾. Jednocześnie, biorąc pod uwagę wojnę w Ukrainie, nie ma pewności, że będziemy nadal w stanie zaopatrywać się w rosyjski gaz lub pręty paliwowe do czasu znalezienia alternatywnych dostaw.

2.13. Energia jądrowa to dostępna technologia niskoemisyjna o najniższych oczekiwanych kosztach w perspektywie do 2025 r. Jedynie duże zbiorniki wodne mogą wnieść podobny wkład przy porównywalnych kosztach, ale pozostają w dużym stopniu uzależnione od naturalnych cech poszczególnych krajów. W porównaniu z wytwarzaniem energii z paliw kopalnych elektrownie jądrowe powinny być bardziej przystępne cenowo niż elektrownie węglowe. Chociaż turbiny gazowe w cyklu kombinowanym (CCGT) są konkurencyjne w niektórych regionach, ich łączne uśrednione koszty wytworzenia energii zależą w dużym stopniu od cen gazu ziemnego i emisji dwutlenku węgla w poszczególnych regionach. Energia elektryczna wytwarzana w ramach długoterminowej eksploatacji elektrowni jądrowych poprzez wydłużenie okresu użytkowania jest wysoce konkurencyjna i pozostaje najniższą formą kosztów nie tylko niskoemisyjnego wytwarzania energii – w porównaniu z budową nowych elektrowni – ale również w przypadku wszystkich rodzajów wytwarzania energii elektrycznej⁽⁸⁾.

2.14. Podobnie jak w przypadku źródeł odnawialnych, koszty operacyjne wytwarzania energii jądrowej są niskie. Koszty zmienne są praktycznie niezależne od światowego rynku surowców energetycznych. Z tego powodu elektrownie jądrowe składają oferty na rynku energii elektrycznej po stabilnych cenach. Ceny paliw i ustalanie opłat za emisję gazów cieplarnianych na ogół mają największy wpływ na koszty produkcji energii elektrycznej. Te koszty zmienne lub koszty krańcowe znacznie się różnią w zależności od danej technologii. Krańcowy koszt elektrowni jądrowych zależy od ceny paliwa jądrowego, która jest znacznie niższa niż cena gazu czy węgla. Ponieważ skala produkcji jądrowej jest znacząca, cena paliwa może być rozłożona na dużą wielkość produkcji, tzn. na dużą ilość MWh. Ponieważ elektrownie jądrowe nie emitują CO₂, ich koszty krańcowe nie obejmują żadnych kosztów związanych z cenami uprawnień do emisji CO₂, podobnie jak w przypadku odnawialnych źródeł energii.

2.15. Z regulacyjnego punktu widzenia ceny energii elektrycznej na rynku hurtowym UE są ustalane przez ostatnią elektrownię w rankingu cenowym. W przypadku większości standardowych scenariuszy zachowań rynkowych cena na rynku gotówkowym jest określana przez gaz lub węgiel. Oznacza to, że energia jądrowa nie wpływa na ceny energii na rynku gotówkowym, z wyjątkiem sytuacji, gdy koszyk energetyczny obejmuje wysoki udział źródeł niskoemisyjnych – co ma być w przyszłości modelem dla Europy. Obecnie standardowy model rynku został naruszony przez wstrząs po stronie podaży, zwłaszcza w odniesieniu do gazu. Potrzeba innych źródeł, aby możliwe było przyczynienie się do równowagi rynkowej i stabilności cen, a także interwencji regulacyjnych takich jak ograniczenie popytu w całej Unii⁽⁹⁾.

2.16. Rynek gotówkowy obejmuje tylko część sprzedaży na rynku. Przedsiębiorstwa energetyczne często sprzedają fizyczne dostawy energii elektrycznej na podstawie umów dwustronnych. W tym przypadku różne modele finansowania i umowy dwustronne stosowane w państwach członkowskich UE uwzględniających energię jądrową w koszyku energetycznym przyczyniają się do ustabilizowania cen energii dla klienta, choć niekoniecznie do jej obniżenia. Musimy również dokonać rozróżnienia między różnymi segmentami rynku energii elektrycznej (sprzedaż hurtowa versus

(7) MAE/NEA, 2020.

(8) <https://iea.blob.core.windows.net/assets/ae17da3d-e8a5-4163-a3ec-2e6fb0b5677d/Projected-Costs-of-Generating-Electricity-2020.pdf>

(9) Rozporządzenie Rady (UE) 2022/1369 z dnia 5 sierpnia 2022 r. w sprawie skoordynowanych środków zmniejszających zapotrzebowanie na gaz (Dz.U. L 206 z 8.8.2022, s. 1).

detaliczna). Rynki detaliczne w UE zależą od wielu czynników, takich jak poziom konkurencji, ale również od czynników decydujących o ostatecznej cenie. Ceny energii elektrycznej dla gospodarstw domowych w UE obejmują podatki i opłaty. Według danych Eurostatu średni udział opłat i podatków płaconych przez gospodarstwa domowe za energię elektryczną w UE wynosi 36 %.

3. Uwagi ogólne

3.1. EKES jest świadomy powagi sytuacji i podchodzi do niej z należytyym respektem. W obecnych okolicznościach, w ramach zarządzania kryzysowego i awaryjnego, sposobem na przetrwanie są niezawodne dostawy energii po akceptowalnej cenie. Z tego względu każde dostępne źródło, które może być niezawodne, należy wykorzystać nie tylko w celu zaspokojenia popytu, lecz także w celu zapewnienia stabilności cen w tym niezwykle niepewnym okresie.

3.2. EKES w pełni popiera Europejski Zielony Ład i transformację europejskiej gospodarki w kierunku neutralności klimatycznej do 2050 r. Jednocześnie zauważa, że transformacja klimatyczna musi iść w parze z pięcioma filarami unii energetycznej, zwłaszcza z filarem dotyczącymi bezpieczeństwa dostaw i przystępności cen energii. Przyszłe strategie polityczne powinny dążyć do zmniejszenia zależności od eksportu, na co EKES zwracał uwagę w szeregu swoich opinii.

3.3. W świetle głównych celów komunikatu Komisji „REPowerEU” wysiłki na rzecz zapewnienia stabilności cen energii w UE przebiegać będą dwuetapowo: najpierw podjęte zostaną pierwsze kroki na rzecz zmniejszenia zależności UE od Rosji, a gdy przyniosą one widoczne rezultaty, rozpocznie się drugi etap mający na celu ograniczenie do zera zależności energetycznej UE od Rosji. EKES przyznaje, że na pierwszym etapie, w którym kluczową rolę odgrywać będą stabilność i bezpieczeństwo, energia jądrowa pochodząca z już istniejących źródeł w UE również odgrywa pewną rolę (co podkreślono w planie REPowerEU⁽¹⁰⁾), zważywszy, że nie będzie łatwo zastosować się do zaleceń Międzynarodowej Agencji Energetycznej (MAE) z marca 2022 r.⁽¹¹⁾ dotyczących przygotowania systemu UE do kolejnej zimy (zgromadzenie wystarczających zapasów i rezerw gazu, rozpoczęcie dywersyfikacji dostaw, zwiększenie wykorzystania wodoru i metanu, realizacja znaczących dodatkowych inwestycji w projekty w zakresie odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej). Jeżeli chodzi o drugi etap, powrót do głównego nurtu Zielonego Ładu będzie mógł być możliwy po wyeliminowaniu wszystkich zagrożeń dla bezpieczeństwa dostaw.

3.4. EKES zwraca uwagę, że dostawy prętów paliwowych do elektrowni jądrowych w państwach UE eksploatujących reaktory VVER (Bułgaria, Republika Czeska, Węgry, Finlandia i Słowacja) mogą być zagrożone z powodu wojny w Ukrainie. Jednocześnie z zadowoleniem przyjmuje możliwość alternatywnych dostaw⁽¹²⁾ i zachęca odpowiednie państwa członkowskie do jak najszybszego znalezienia nowych dostawców. Elektrownie jądrowe nie wymagają znacznych zdolności magazynowania i mogą z łatwością przechowywać zapasy paliwa przez okres od trzech do pięciu lat, w związku z czym możliwe jest przestawienie się na innego dostawcę lub zakup paliwa po korzystnej cenie.

3.5. EKES podkreśla, że stabilność rynku energii w UE jest obecnie absolutnym priorytetem, ponieważ może wyeliminować zmienność cen energii. Energia jądrowa, jako bardzo stabilne źródło energii pokrywającej obciążenie podstawowe (wsparcie dla zmiennych źródeł odnawialnych) może w znacznym stopniu przyczynić się do stabilności dostaw w okresach nadzwyczajnych zagrożeń.

3.6. EKES zwraca uwagę, że energia jądrowa nie wiąże się z ryzykiem zmienności cen w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji, które to ceny na początku lutego 2022 r. osiągnęły rekordowo wysoki poziom 100 EUR za tonę CO₂. Ponieważ elektrownie jądrowe nie emitują CO₂, ich koszty krańcowe nie obejmują żadnych kosztów emisji CO₂, podobnie jak w przypadku odnawialnych źródeł energii. Zmienność cen w ramach systemu unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji ma znaczący wpływ na cenę gazu na rynku UE.

3.7. Ogólnie rzecz biorąc, energia jądrowa wiąże się z wysokimi kosztami inwestycji, ale ze stosunkowo niskimi kosztami operacyjnymi. Nie zaczynamy jednak od zera, a istniejące (zmodernizowane) moce jądrowe można wykorzystać do ustabilizowania rynku. Strategie polityczne powinny zezwalać państwom członkowskim na przedłużenie funkcjonowania istniejącej infrastruktury, ponieważ długoterminowa eksploatacja elektrowni jądrowych jest zdecydowanie najbardziej przystępnym cenowo rozwiązaniem w okresie do roku 2030 i później i umożliwi sprawną transformację w kierunku neutralności klimatycznej. Należy koniecznie unikać wszelkich środków, które mogłyby wyrzucić negatywny wpływ na istniejące zdolności w zakresie technologii niskoemisyjnych lub mogłyby zniechęcać inwestorów do inwestowania w niezbędne technologie.

⁽¹⁰⁾ Plan REPowerEU, COM(2022) 230 final.

⁽¹¹⁾ MAE, 10-Point Plan to European Union for reducing reliance on Russian supplies by over a third while supporting European Green Deal, with emergency options to go further, marzec 2022 r.

⁽¹²⁾ Elektrownia jądrowa w Temelín w Republice Czeskiej znalazła alternatywnych dostawców.

3.8. EKES proponuje, by w przyszłym modelu zasad rynku energii elektrycznej uwzględnić rolę energii jądrowej. Elektrownie jądrowe mogą oferować odbiorcom końcowym energię elektryczną po stałej cenie, ponieważ kilka krajów europejskich stosuje różne modele umów, które zapewniają konsumentom stabilność. Stała cena zakupu zapewnia zwrot z inwestycji i niższe koszty inwestycyjne oraz determinuje do pewnego stopnia cenę energii elektrycznej dla odbiorców końcowych.

3.9. Energia jądrowa stanowiła ok. 25 % energii elektrycznej wyprodukowanej w UE w 2020 r. Większa solidarność oraz wzmocnienie połączeń międzysystemowych na rynku energii pomoże skutecznie reagować w przypadku zmienności dostaw energii ze źródeł odnawialnych w perspektywie długoterminowej, zaś w perspektywie krótkoterminowej – zakłóceń dostaw gazu. EKES wzywa również państwa członkowskie do polepszenia zdolności magazynowania i do zastąpienia elektrowni gazowych energią pochodzącą ze źródeł niskoemisyjnych. Wszelkie przepisy w ramach zmiany modelu rynku energii elektrycznej powinny wspierać inwestycje w technologie niskoemisyjne niezbędne do przeprowadzenia dekarbonizacji sektora energii w sposób bezpieczny i przystępny cenowo.

3.10. EKES podkreśla kolejny element stabilności cen energii jądrowej związany ze stabilnością dostaw. W porównaniu z gazem elektrownie jądrowe nie wymagają znaczących zdolności magazynowania i mogą z łatwością przechowywać zapasy paliwa przez trzy lata⁽¹³⁾. Możliwość uzupełniania i przechowywania paliwa przez dłuższy czas pozwalają na dokonywanie zakupów paliwa na korzystniejszych warunkach, a także na zmiany dostawców. Z tego względu zachęca pięć państw członkowskich posiadających technologie VVER do poszukiwania alternatywnych dostawców.

3.11. Zmniejszenie zależności energetycznej UE od Rosji będzie dobrym punktem wyjścia nie tylko do refleksji nad potencjałem innowacji w obszarze energii jądrowej, lecz także do wdrożenia i urzeczywistnienia tego potencjału – chodzi tu o wykorzystanie źródeł jądrowych do wytwarzania wodoru i recyklingu odpadów w ramach łańcucha gospodarki o obiegu zamkniętym. Według Międzynarodowej Agencji Energetycznej wykorzystywanie energii elektrycznej pozyskanej z energii jądrowej do produkcji wodoru i ciepła stwarza nowe możliwości. Nadwyżka energii elektrycznej w elektrowniach jądrowych mogłaby zostać wykorzystana do wyprodukowania ok. 20 mln ton wodoru w 2050 r., a energia cieplna pochodząca z kogeneracji w elektrowniach jądrowych mogłaby zastąpić systemy ciepłownicze i inne zastosowania wysokotemperaturowe⁽¹⁴⁾, chociaż koszty budowy musiałyby się zmniejszyć, aby rozwiązanie to było konkurencyjne.

3.12. EKES proponuje, by prezydencja czeska omówiła w ramach Europejskiego Forum Energii Jądrowej (ENEF) stabilność cen w sektorze jądrowym oraz rolę energii jądrowej w stabilności dostaw w odpowiedzi na zmniejszenie zależności UE od gazu rosyjskiego. Komitet pragnie ściśle zaangażować się w tę dyskusję.

3.13. Proponuje także zacieśnienie współpracy dwustronnej z międzynarodowymi partnerami w sektorze jądrowym, głównie z USA, aby móc dzielić się wynikami w dziedzinie innowacji i postępami w zakresie nowych technologii. Zaleca, by prezydencja czeska w Radzie UE zorganizowała konferencję na temat małych reaktorów modułowych. Taka konferencja mogłaby przybrać formę forum wysokiego szczebla UE–USA poświęconego małym reaktorom modułowym i przeanalizować wkład tego obiecującego obszaru badań.

4. Uwagi szczegółowe

4.1. EKES jest w pełni świadomy zagrożeń związanych z korzystaniem z energii jądrowej i popiera potrzebę dalszych badań, aby uczynić ją jeszcze bezpieczniejszą. Nierozsądnym byłoby sądzić, że zagrożenia te nie istnieją. Energia jądrowa jest wykorzystywana do wytwarzania energii od lat pięćdziesiątych XX wieku. Od tego czasu poziom bezpieczeństwa i ochrony wzrósł, zwiększono odporność na ekstremalne zdarzenia zewnętrzne, zarówno naturalne, jak i spowodowane przez człowieka, takie jak katastrofy lotnicze czy eksplozje. EKES zachęca państwa członkowskie, by nie rezygnowały z badań i innowacji w tej dziedzinie oraz by przestrzegały rygorystycznych wymogów w zakresie bezpieczeństwa i unieszkodliwiania odpadów.

4.2. Obecna sytuacja na rynku energii wywiera także wpływ na ceny uranu, które można ustabilizować poprzez lepszą dywersyfikację dostawców lub – w dłuższej perspektywie – poprzez budowę elektrowni wymagających uzupełniania paliwa z mniejszą częstotliwością. Elektrownie wykorzystujące małe reaktory modułowe mogą wymagać rzadszego uzupełniania paliwa – raz na trzy do siedmiu lat – podczas gdy w przypadku elektrowni konwencjonalnych okres ten wynosi od jednego roku do dwóch lat. Istnieją nawet małe reaktory modułowe zaprojektowane w taki sposób, by można było z nich korzystać bez uzupełniania paliwa przez okres 30 lat. Ponadto budowa elektrowni trzeciej generacji (GEN III) zaspokaja potrzeby krajów o dużym zapotrzebowaniu na energię i rozbudowanych sieciach (jak pokazują programy realizowane lub planowane w różnych krajach).

⁽¹³⁾ Zgodnie ze sprawozdaniem rocznym Agencji Dostaw Euratomu za 2020 r. zapasy uranu mogą stanowić paliwo dla obiektów jądrowych w UE średnio przez 2,75 roku.

⁽¹⁴⁾ <https://iea.blob.core.windows.net/assets/0498c8b8-e17f-4346-9bde-dad2ad4458c4/NuclearPowerandSecureEnergyTransitions.pdf>

4.3. Projekty małych reaktorów modułowych są zazwyczaj mniej złożone, a koncepcja bezpieczeństwa takich reaktorów opiera się często na bardziej pasywnych systemach i inherentnych elementach bezpieczeństwa reaktora, takich jak niska moc i ciśnienie eksploatacyjne. Małe reaktory modułowe umożliwiają oszczędności z punktu widzenia kosztów i czasu budowy i mogą być uruchamiane stopniowo, aby dostosować się do rosnącego zapotrzebowania na energię.

4.4. Ilość paliwa wymaganego w elektrowniach jądrowych jest stosunkowo niewielka w porównaniu z potrzebami elektrowni zasilanych paliwami kopalnymi. Jeden mały pelet dwutlenku uranu o wadze pięciu gramów wytwarza tyle samo energii co tona węgla lub około 480 metrów sześciennych gazu ziemnego. Elektrownie jądrowe nie wymagają znacznych zdolności magazynowania i mogą z łatwością przechowywać zapasy paliwa przez okres od trzech do pięciu lat. Zdolności w zakresie magazynowania można uznać za czynnik stabilności elektrowni, ponieważ ograniczają one zależność od konkretnego dostawcy i umożliwiają zakupy paliwa, kiedy ceny są korzystne.

4.5. Inwestycje poczynione w tym sektorze oznaczają również, że wszelkie modernizacje można wykorzystać z pożytkiem dla transformacji ekologicznej. Technologie i metody jądrowe wykorzystywane są w następujących dwóch głównych obszarach, aby przyczynić się do przejścia na system energetyczny w coraz większym stopniu oparty na wodorze: (i) wytwarzanie wodoru w ramach wspomaganej jądrowo termicznej/chemicznej dysocjacji wody i (ii) zastosowanie metod i technik jądrowych w celu zwiększenia wiedzy o materiałach, a następnie ich dostosowania, aby lepiej spełniać wymogi dotyczące przechowywania i przekształcania wodoru⁽¹⁵⁾.

Bruksela dnia 21 września 2022 r.

Christa SCHWENG
Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽¹⁵⁾ IAEA-TECDOC-1676.

ZAŁĄCZNIK I

Następująca kontropinia, która uzyskała poparcie co najmniej jednej czwartej oddanych głosów, została odrzucona w trakcie debaty (art. 71 ust. 7 regulaminu wewnętrznego):

POPRAWKA 7

TEN/776

Rola energii jądrowej w kontekście stabilności cen energii w UE**Zastąpić całą opinię przedstawioną przez Sekcję TEN następującym tekstem** (wyjaśnienie/uzasadnienie na końcu dokumentu):**Zgłoszona przez:**

DIRX, Jan

HERNÁNDEZ BATALLER, Bernardo

IZVERNICEANU, Ileana

KATTNIG, Thomas

KUPŠYS, Kęstutis

LOHAN, Cillian

MOSTACCIO, Alessandro

NABAIS, João

NIKOLOPOULOU, Maria

RIBBE, Lutz

SCHMIDT, Peter

SCHWARTZ, Arnaud

Poprawka

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Podsumowując, odpowiedź na pytanie prezydencji czeskiej brzmi tak, że w obecnej strukturze rynku energii elektrycznej energia jądrowa nie może odgrywać żadnej roli w stabilności cen. Wynika to z faktu, że na obecny kształt rynku ma wpływ ranking cenowy (zob. pkt 2.8). Jedynie w przypadku dostosowania struktury rynku przy wykorzystaniu znacznej pomocy finansowej państwa oprócz finansowania prywatnego możliwa jest stabilizacja cen za pomocą energii jądrowej.

1.2. EKES zaleca prezydencji czeskiej rozpoczęcie zorganizowanego dialogu na szczeblu UE w celu uzgodnienia nowej struktury rynku energii elektrycznej gwarantującej stabilność cen.

2. Uwagi wprowadzające

2.1. Przed czeskim przewodnictwem w Radzie UE (druga połowa 2022 r.) ta nadchodząca prezydencja zwróciła się do Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego o opracowanie opinii rozpoznawczej w sprawie roli energii jądrowej w stabilności cen energii w UE.

2.2. EKES z przyjemnością spełni ten postulat prezydencji czeskiej, ponieważ daje on okazję do przedstawienia rzeczowego i jednoznacznego opisu tej roli.

2.3. Osiągnięcie stabilności cen jest jednym z warunków koniecznych do zaoferowania odbiorcom energii elektrycznej, zarówno przedsiębiorstwom, jak i konsumentom, pewności co do ponoszonych przez nich kosztów w perspektywie krótko- i średnioterminowej. Stabilne ceny energii odgrywają zatem kluczową rolę z punktu widzenia wyników europejskich przedsiębiorstw oraz tworzenia i utrzymywania miejsc pracy.

2.4. Stabilność cen jest również niezbędna dla wszystkich przedsiębiorstw, zwłaszcza małych i średnich, aby mogły terminowo przedstawiać realistyczne oferty cenowe i sporządzać realistyczne prognozy.

Poprawka

2.5. Aby udzielić prezydencji czeskiej jak najbardziej merytorycznej i jednoznacznej odpowiedzi, w niniejszej opinii rozpoznawczej nie będziemy omawiać innych kwestii, które są również interesujące, lecz nie są istotne w kontekście pytania zadanego w niniejszej opinii. Oznacza to, po pierwsze, że nie ingerujemy w prawo każdego państwa członkowskiego do dokonywania własnych wyborów dotyczących sposobu wytwarzania energii elektrycznej we własnym kraju. A po drugie, że **NIE** komentujemy rzeczywistych i możliwych zalet i wad energii jądrowej.

2.6. W zakres niniejszej opinii rozpoznawczej nie wchodzi również kwestia **bezpieczeństwa dostaw**, która zasługuje na sporządzenie osobnej opinii. Oczywiście nie ulega wątpliwości, że w obecnej sytuacji wojennej w Europie, w której gaz i ropa są wykorzystywane jako broń geopolityczna, ważne jest, aby w jak największym stopniu utrzymać funkcjonowanie istniejących elektrowni i zachować elastyczność w odniesieniu do tymczasowego stosowania paliw kopalnych i niskoemisyjnych. I jak wspomniano wcześniej, Komitet uznaje prawo każdego państwa członkowskiego do dokonywania własnych wyborów dotyczących sposobu wytwarzania energii elektrycznej we własnym kraju. Przypomina, że stanowczo popiera stwierdzenie Komisji zawarte w planie REPowerEU: wyzwaniem jest szybkie zmniejszenie naszej zależności od rosyjskich paliw kopalnych poprzez przyspieszenie czystej transformacji i połączenie sił w celu osiągnięcia bardziej odpornego systemu energetycznego i prawdziwej unii energetycznej.

2.7. Chociaż kuszące byłoby również omówienie **poziomu cen energii**, nie robimy tego, ponieważ stabilność cen nie zależy od ich poziomu. Stabilność cen może występować bądź nie bez względu na poziom cen.

2.8. Poniżej wyjaśniono niektóre terminy techniczne:

Struktura rynku: sposób określania cen energii elektrycznej na rynku.

Koszt krańcowy: kwota, o którą wzrastają koszty całkowite, jeżeli przedsiębiorstwo produkuje jeden dodatkowy produkt.

Rynek kasowy: to rynek wymiany towarów, takich jak energia elektryczna, na którym transakcje są przeprowadzane w warunkach natychmiastowej płatności i szybkiej dostawy.

Ranking cenowy: kolejność elektrowni w oparciu o poziom ich kosztów krańcowych, począwszy od najniższych kosztów krańcowych, a skończywszy na najwyższych kosztach krańcowych. W związku z tym elektrownie o wyższych kosztach krańcowych są dodawane aż do zaspokojenia zapotrzebowania. Ranking przedstawia się następująco: energia ze źródeł odnawialnych, energia jądrowa, węgiel, ropa i gaz. Na dzisiejszym rynku energii elektrycznej ostatnia elektrownia w rankingu cenowym (zwykle oparta na gazie) ustala cenę poprzez swe koszty krańcowe.

3. Odpowiedź na pytanie

3.1. Oczywiście każda elektrownia odgrywa pewną rolę na rynku energii elektrycznej. Na przykład oczywiste jest, że niedawna niewydolność wielu francuskich elektrowni jądrowych i wynikająca z tego konieczność importu większej ilości energii elektrycznej znajdują odzwierciedlenie w zmianach cen. Jednak w niniejszej opinii rozpoznawczej nie analizujemy tych mniej lub bardziej tymczasowych sytuacji, lecz strukturalny aspekt funkcjonowania rynku energii elektrycznej.

3.2. Koncentrujemy się na rynku kasowym, ponieważ to on przede wszystkim określa cenę, jaką konsumenci muszą zapłacić. Jak wspomniano, na rynku kasowym ranking cenowy odpowiada za strukturę rynku.

3.3. Rola energii jądrowej w stabilności cen energii w UE zależy od dwóch zmiennych, a mianowicie od tego, czy dotyczy ona starych czy nowych elektrowni jądrowych i czy dotyczy obecnej struktury rynku, czy też jest nową strukturą rynku. Połączenie tych zmiennych prowadzi do czterech różnych sytuacji.

3.4. Aby udzielić jak najjaśniejszej odpowiedzi, należy zatem rozróżnić cztery różne scenariusze dla tych czterech różnych sytuacji, a mianowicie:

A : istniejące elektrownie jądrowe w istniejącej strukturze rynku;

B : istniejące elektrownie jądrowe i nowa struktura rynku;

C : nowe elektrownie jądrowe w istniejącej strukturze rynku;

D : nowe elektrownie jądrowe i nowa struktura rynku.

Poprawka

3.5. A: istniejące elektrownie jądrowe w istniejącej strukturze rynku

3.5.1. W prawie wszystkich państwach członkowskich energia elektryczna wytwarzana w obecnych elektrowniach jądrowych nie odgrywa i nie może odgrywać roli w stabilności cen energii elektrycznej. Powodem takiego stanu rzeczy jest obecna struktura rynku oparta na rankingu cenowym, przy czym elektrownia ponosi najwyższe koszty krańcowe jako podmiot ustalający ceny (prawie zawsze gaz, nawet we Francji). W UE istnieje jeden wyjątek: Szwecja, ze względu na swój koszyk energetyczny (prawie 60 % energii ze źródeł odnawialnych – głównie elektrowni wodnych – i około 30 % energii jądrowej) ⁽¹⁾.

3.6. B: istniejące elektrownie jądrowe i nowa struktura rynku

3.6.1. Co do zasady można sobie wyobrazić, że elektrownie jądrowe będą miały efekt stabilizujący ceny – na przykład w strukturze rynku, w której ceny opierają się na średnich kosztach lub gdy energia jądrowa nie mieści się w rankingu cenowym. Nie wiadomo jednak, jak powinien wyglądać taki rynek i jak powinien on funkcjonować. Na przykład w Zjednoczonym Królestwie obecnie wdrażany jest nowy model polegający na podziale rynku na dwa segmenty: energia z źródeł sterowalnych i niesterowalnych. Segment sterowalny (głównie gaz z resztkowym węglem i niewielką biomasą) byłby zgodny z modelem ustalania cen krańcowych, a niesterowalny byłby opłacany w oparciu o pełne koszty (jakiś rodzaj regulowanej stopy zwrotu z kapitału w formie kontraktu na transakcje różnicowe – czyli w taki sposób, jak Zjednoczone Królestwo z nową elektrownią jądrową Hinkley Point C ⁽²⁾). Oznacza to, że państwo będzie musiało dotować dane elektrownie jądrowe, jeżeli cena energii elektrycznej na rynku będzie niższa od uzgodnionej kwoty opartej na regulowanej stopie zwrotu z kapitału.

Oznacza to, że taka nowa struktura rynku składa się z dwóch elementów: z segmentu rynkowego, w którym stosuje się poprzednią strukturę rynku (= ranking cenowy oparty na kosztach krańcowych), i drugiego, w którym de facto istnieją jedynie kontrakty różnicowe. W rezultacie energia elektryczna wytwarzana w ramach umów różnicowych ma stabilną cenę i tym samym znajduje odzwierciedlenie w bardziej stabilnej cenie dla konsumenta. Cena dla konsumenta będzie jednak nadal ulegać wahaniom, ponieważ część energii elektrycznej jest nadal wyceniana na podstawie rankingu cenowego.

3.7. C: nowe elektrownie jądrowe w istniejącej strukturze rynku

3.7.1. Elektrownie jądrowe mogą mieć stabilizujący wpływ na ceny, jeżeli wybudowana zostanie ich wystarczająca liczba, tak aby były regularnie ostatnimi elektrowniami w rankingu cenowym. Oznaczałoby to, że należałoby zastąpić elektrownie kopalne elektrowniami jądrowymi; tak więc potrzebne byłyby co najmniej setki nowych elektrowni jądrowych w Europie! I tak, wówczas ustalona by była cena na poziomie, który – zob. Hinkley C – byłby około dwukrotnie wyższy niż w przypadku energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Jednak ze względu na ceny krańcowe nieuniknioną konsekwencją byłoby to, że nowe elektrownie jądrowe nie byłyby w stanie samodzielnie finansować się na rynku, w związku z czym wymagałyby dotacji.

3.8. D: nowe elektrownie jądrowe i nowa struktura rynku

3.8.1. Elektrownie jądrowe powinny znajdować się poza rankingiem cenowym i w systemie koszt (plus). Plus wynika z faktu, że oprócz rządowych inwestycji finansowych sektor prywatny musi wejść na rynek/być gotowy do uczestnictwa i dysponować sprawiedliwym zwrotem z inwestycji, w związku z czym chodziłoby o koszt plus taryfę. (Zob. także punkt 3.5.1.)

4. Streszczenie

4.1. Podsumowując, odpowiedź na pytanie prezydencji czeskiej brzmi tak, że w obecnej strukturze rynku energii elektrycznej energia jądrowa nie może odgrywać żadnej roli w stabilności cen. Jedynie w przypadku dostosowania struktury rynku przy wykorzystaniu znacznej pomocy państwa oprócz finansowania prywatnego możliwa jest stabilizacja cen za pomocą energii jądrowej.

4.2. EKES zaleca zatem prezydencji czeskiej rozpoczęcie zorganizowanego dialogu na szczeblu UE w celu uzgodnienia nowej struktury rynku energii elektrycznej gwarantującej stabilność cen.

⁽¹⁾ <https://sweden.se/climate/sustainability/energy-use-in-sweden>

⁽²⁾ <https://www.gov.uk/government/collections/hinkley-point-c>

Uzasadnienie

W swoim oświadczeniu z 8 września przewodnicząca EKES-u Christa Schweng i przewodnicząca Sekcji TEN Baiba Miltovica napisały: „EKES wzywa do podjęcia wspólnych działań na szczeblu europejskim w celu zapewnienia stabilności cen energii elektrycznej i pilnej reformy rynku energii”. Jest to właśnie istota niniejszej poprawki, którą sformułowaliśmy, aby udzielić jasnej i uczciwej odpowiedzi na pytanie prezydencji czeskiej.

Omawiany projekt opinii TEN/776 nie skupia się na pytaniu ze strony prezydencji czeskiej, a mianowicie na znaczeniu energii jądrowej dla stabilności cen energii elektrycznej, lecz dotyczy przede wszystkim bezpieczeństwa dostaw, a po drugie, przekazu reklamowego sprzyjającego energii jądrowej. Bezpieczeństwo dostaw jest oczywiście również bardzo ważne, ale pytanie prezydencji tego nie dotyczyło. Niestety sprawozdawczyni zawarła w swojej opinii wiele nieścisłości i kwestii budzących wątpliwości. W memorandum przed posiedzeniem Sekcji TEN na początku bieżącego miesiąca przedstawiliśmy wybrane 20 z tych punktów.

Pragniemy podkreślić, że osiągnięcie stabilności cen jest jednym z warunków koniecznych do zaoferowania odbiorcom energii elektrycznej, zarówno przedsiębiorstwom, jak i konsumentom, pewności co do ponoszonych przez nich kosztów w perspektywie krótko- i średnioterminowej. Stabilne ceny energii odgrywają zatem kluczową rolę z punktu widzenia wyników europejskich przedsiębiorstw oraz tworzenia i utrzymywania miejsc pracy.

W związku z tym przygotowaliśmy tę poprawkę i zwracamy się do Prezydium EKES-u o przyjęcie jej jako kontropinii.

Niniejsza poprawka zawiera jasną i jednoznaczną odpowiedź na to, czego powinna dotyczyć niniejsza opinia, a mianowicie jaką rolę odgrywa energia jądrowa dla stabilności cen energii w UE. W związku z tym NIE będziemy omawiać zalet i wad energii jądrowej ani poziomu cen, ponieważ może stabilność może występować bądź nie na dowolnym poziomie cen.

Ważne jest, aby zrozumieć, że jeśli chcemy zrobić coś w kwestii cen energii elektrycznej, konieczna jest zmiana obecnego systemu rynkowego cen energii. Jest to wniosek wyrażany obecnie w wielu miejscach w Europie, włącznie z Ursulą von der Leyen i Radą ds. Energii w dniu 9 września. Jest to wniosek, który wielokrotnie przedstawialiśmy w procesie opracowywania niniejszej opinii.

W związku z tym w poprawce przedstawiono cztery scenariusze mające na celu zbadanie, w jakiej sytuacji w zakresie struktury rynku energia jądrowa może i w jakiej sytuacji – nie może mieć stabilizującego wpływu na ceny energii. Na tej podstawie stwierdzamy, że energia jądrowa nie może mieć efektu stabilizującego w dwóch scenariuszach, ale pod pewnymi warunkami może mieć efekt stabilizujący w pozostałych dwóch.

Naszą opinię poparli trzej eksperci zaproszeni przez przewodniczącego i sprawozdawczynię grupy analitycznej na posiedzenie grupy analitycznej:

Prof. Keppler: „Energia jądrowa nie ma rzeczywistego wpływu na ceny energii elektrycznej, ani nie ma jej zwiększenie o 10 lub 20 %!”

P. Cometto (Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej, MAEA): „W perspektywie krótkoterminowej energia jądrowa ma ograniczony wpływ na obniżenie cen energii elektrycznej”.

P. Goicea (FORATOM): „Teoretycznie energia jądrowa może zapewnić stabilność końcowych cen energii, ale wciąż pozostaje kwestią struktury rynku”.

Wynik głosowania:

Za: 98

Przeciw: 135

Wstrzymało się: 27

ZAŁĄCZNIK II

	CZŁONKINI/CZŁONEK	GRUPA	MEM	Udzielone pełnomocnictwo do głosowania
1	ANDERSEN, Dorthe	II	A	SORGENFREY, Bente
2	ANDERSSON, Jan Torsten	III	N	
3	ANDERSSON, Krister	I	Y	
4	ANGELOVA, Milena	I	Y	
5	ANTONIOU, Michalis	I	Y	
6	ARDHE, Christian	I	Y	
7	ATS, Kerli	III	Y	
8	BABRAUSKIENE, Tatjana	II	A	
9	BACK, Thord Stefan	I	Y	
10	BALDZENS, Egils	II	Y	
11	BARBUCCI, Giulia	II	A	
12	BARCELÓ DELGADO, Andrés	I	Y	
13	BARRERA CHAMORRO, Maria Del Carmen	II	N	
14	BARTELS, Holger	II	N	
15	BÄUMLER, Christian	II	N	
16	BERNIS CASTELLS, Jaume	III	Y	
17	BERTOLINI, Silvestre	II	Y	
18	BIEGON, Dominika	II	N	
19	BLANC, Patricia	III	Y	
20	BLIJLEVENS, René	I	A	
21	BOGUSZ, Malgorzata Anna	III	N	
22	BOLAND, Séamus	III	N	
23	BOLLON, Pierre	I	Y	
24	BORSANI, Matteo Carlo	I	Y	
25	BRISHOUAL, Rachel	III	A	

	CZŁONKINI/CZŁONEK	GRUPA	MEM	Udzielone pełnomocnictwo do głosowania
26	BRONIARZ, Wincenty Sławomir	II	A	
27	BRZOBOHATÁ, Zuzana	III	N	
28	BYRNE, Peter	I	Y	
29	CABRA DE LUNA, Miguel Ángel	III	Y	
30	CALDERONE, Marina Elvira	III	N	
31	CALISTRU, Elena-Alexandra	III	A	
32	CAÑO AGUILAR, Isabel	II	N	
33	CATSAMBIS, Constantine	I	Y	
34	CHAMPAS, Panagiotis	III	Y	
35	CHARRY, Philippe	II	Y	DESIANO, Carole
36	CHOIX, Bruno	I	Y	
37	CLEVER, Peter	I	Y	HEMMERLING, Udo
38	COMER, John	III	Y	
39	CORAZZA, Chiara	III	Y	
40	COULON, Pierre Jean	II	Y	
41	COUMONT, Raymond	II	Y	
42	CSER, Ágnes	III	Y	
43	DE FELIPE LEHTONEN, Helena	I	Y	
44	DE LEEUW, Rudy	II	N	ULENS, Miranda
45	DE LOTTO, Pietro Francesco	I	Y	
46	DE MELLO, Vasco	I	Y	
47	DE MÛELENAERE, Robert	I	Y	
48	DEGUARA, Jason	II	N	
49	DEL RIO, Cinzia	II	N	
50	DESTOM, Joël	III	Y	
51	DIAMANTOUROS, Konstantinos	I	Y	

	CZŁONKINI/CZŁONEK	GRUPA	MEM	Udzielone pełnomocnictwo do głosowania
52	DIMITRIADOU, Stavroula	II	N	
53	DIRX, Jan	III	N	NEISINGH, Ody
54	DOZ ORRIT, Javier	II	Y	
55	DROBINSKI-WEIß, Elvira	III	N	
56	DUFEK, Bohumír	II	Y	
57	DULEVSKI, Lalko	III	N	
58	DUTTO, Diego	III	N	
59	EDELÉNYI, András	I	Y	
60	FELSZEGHI, Sára	II	Y	
61	FORNEA, Dumitru	II	Y	
62	GARAT PÉREZ, Francisco Javier	III	Y	
63	GARCÍA DEL RIEGO, Antonio	I	Y	SABATINI, Giovanni
64	GARCÍA SALGADO, Manuel	II	Y	
65	GARDIAS, Dorota	II	Y	
66	GAVRILOVS, Vitalijs	I	Y	
67	GEISEN, Norbert	III	Y	
68	GKOFAS, Panagiotis	III	Y	
69	GOBINŠ, Andris	III	N	
70	GONDARD-ARGENTI, Marie-Françoise	I	Y	
71	GRABO, Louise	III	Y	KILIM, Irma
72	HÄGGLUND, Sam	II	A	
73	HÄGGMAN, Maria	II	A	
74	HAJNOŠ, Miroslav	II	Y	
75	HAUKANÖMM, Monika	III	N	
76	HEALY, Joe	III	Y	
77	HERNÁNDEZ BATALLER, Bernardo	III	N	

	CZŁONKINI/CZŁONEK	GRUPA	MEM	Udzielone pełnomocnictwo do głosowania
78	HOFFMANN, Reiner Gerd	II	N	
79	HOLST, Sif	III	A	
80	IOANNIDIS, Athanasios	III	Y	
81	IZVERNICEANU DE LA IGLESIA, Ileana	III	N	
82	JAHIER, Luca	III	N	
83	JOHANSSON, Benny	II	A	
84	JONUŠKA, Alfredas	I	Y	
85	JOÓ, Kinga	III	Y	
86	JUODKAITE, Dovile	III	N	
87	KÁLLAY, Piroska	II	A	
88	KATTNIG, Thomas	II	N	BUZEK, Tanja
89	KIUKAS, Vertti	III	Y	
90	KLIMEK, Jan	I	Y	
91	KOKALOV, Ivan	II	Y	
92	KOLBE, Rudolf	III	N	
93	KOLYVAS, Ioannis	III	N	
94	KOMORÓCZKI, István	I	Y	
95	KONTKANEN, Mira-Maria	I	Y	
96	KOUTSIOUMPELIS, Stavros	II	Y	
97	KROPIL, Rudolf	III	Y	
98	KROPP, Thomas	I	Y	GERSTEIN, Antje
99	KRUPAVICIENE, Kristina	II	Y	
100	KÜKEDI, Zsolt	III	Y	
101	KUNYSZ, Maciej Dawid	III	A	
102	LADEFOGED, Anders	I	Y	
103	LE BRETON, Marie-Pierre	I	Y	

	CZŁONKINI/CZŁONEK	GRUPA	MEM	Udzielone pełnomocnictwo do głosowania
104	LEFÈVRE, Christophe	II	Y	
105	LEITANE, Katrina	III	A	
106	LOBO XAVIER, Gonçalo	I	A	
107	LOHAN, Cillian	III	N	
108	LUSTENHOUWER, Colin	I	N	
109	MACHYNA, Emil	II	Y	
110	MADSEN, Niels	I	Y	
111	MALLIA, Stefano	I	Y	
112	MANOLOV, Dimitar	II	Y	
113	MARCHIORI, Alberto	I	Y	
114	MARIN, Florian	II	N	
115	MARTINOVIC DŽAMONJA, Dragica	I	Y	
116	MASCIA, Sandro	I	Y	
117	MASTANTUONO, Alena	I	Y	LEMCKE, Freya
118	MATSAS, Andreas	II	Y	
119	MAVROMMATIS, Manthos	I	Y	
120	MEDINA, Felipe	I	Y	
121	MENSI, Maurizio	III	A	
122	MERLO, Nicoletta	II	Y	
123	MESKER, August Pierre	I	N	
124	MEYNENT, Denis	II	N	
125	MILTOVICA, Baiba	III	Y	
126	MINCHEVA, Mariya	I	Y	PANGL, Andreas
127	MIRA, Luís	I	Y	
128	MISSLBECK-WINBERG, Christiane	I	Y	

	CZŁONKINI/CZŁONEK	GRUPA	MEM	Udzielone pełnomocnictwo do głosowania
129	MITOV, Veselin	II	Y	
130	MONE, Andrea	II	A	
131	MOOS, Christian	III	A	
132	MORENO DÍAZ, José Antonio	II	A	
133	MORKIS, Gintaras	I	Y	
134	MOSTACCIO, Alessandro	III	N	
135	MUREȘAN, Marinel Dănuț	I	Y	
136	MURGUÍA ESTEVE, Aitor	II	N	
137	NIKOLOPOULOU, Maria	II	N	
138	NIKOLOV, Bogomil	III	N	
139	NOWACKI, Marcin	I	Y	
140	NYGREN, Ellen	II	A	
141	OCHEDZAN, Justyna Kalina	III	A	
142	O'CONNOR, Jack	II	A	
143	ÖNGÖRÜR, Berivan	II	A	
144	OSTROWSKI, Krzysztof	I	A	
145	PADURE, Decebal-Ștefăniță	I	Y	HAUNERT, Nora
146	PAIDAS, Ioannis	II	Y	
147	PALMIERI, Stefano	II	A	
148	PARTHIE, Sandra	I	A	
149	PATER, Krzysztof	III	Y	
150	PAVIĆ-ROGOŠIĆ, Lidija	III	A	
151	PENTTINEN, Markus	II	Y	
152	PETRAITIENE, Irena	II	Y	
153	PIETKIEWICZ, Janusz	I	Y	

	CZŁONKINI/CZŁONEK	GRUPA	MEM	Udzielone pełnomocnictwo do głosowania
154	PILAWSKI, Lech	I	Y	
155	PLOSCEANU, Aurel Laurentiu	I	N	
156	POCIVAVŠEK, Jakob Krištof	II	A	
157	POPELKOVÁ, Hana	II	Y	VAN KELLE, Lottie
158	POTTIER, Jean-Michel	I	Y	
159	POTYRALA, Dariusz Mirosław	II	Y	
160	PREDA, Bogdan	I	Y	VUORI, Timo
161	PROUZET, Emilie	I	Y	
162	PUECH d'ALISSAC, Arnold	I	Y	
163	PUXEU ROCAMORA, Josep	I	Y	
164	QUAREZ, Christophe	II	Y	
165	RAMMO, Alari	III	Y	
166	RAVNIK, Branko	III	Y	
167	REALE, Maurizio	I	Y	
168	REDING, Jean-Claude	II	N	
169	REISECKER, Sophia	II	A	RUSU, Sabin
170	RELIC, Danko	III	A	
171	REPANŠEK, Neža	III	N	
172	RIBBE, Lutz	III	N	
173	RISTELÄ, Pekka	II	A	
174	ROBYNS, Wautier	I	Y	
175	ROCHE RAMO, José Manuel	III	N	
176	RÖPKE, Oliver	II	N	KLUGE, Norbert
177	SAKAROVÁ, Dana	II	Y	
178	SALIS-MADINIER, Franca	II	N	

	CZŁONKINI/CZŁONEK	GRUPA	MEM	Udzielone pełnomocnictwo do głosowania
179	SAMMUT BONNICI, Dolores	I	A	
180	SCHAFFENRATH, Martin Josef	III	N	
181	SCHLÜTER, Bernd	III	A	
182	SCHMIDT, Peter	II	N	
183	SCHWARTZ, Arnaud	III	N	
184	SCHWENG, Christa	I	A	
185	SERRA ARIAS, Ricardo	III	Y	
186	SIBIAN, Ionut	III	N	
187	SILVA, Carlos	II	N	
188	SILVA, Francisco	III	N	
189	SILVA, João	II	N	
190	SINKEVICIUTE, Elena	III	Y	
191	SIPKO, Juraj	III	A	
192	ŠIRHALOVÁ, Martina	I	Y	
193	SMOLE, Jože	I	N	
194	SÖBER, Kristi	I	Y	
195	SOETE, Paul	I	Y	
196	STOEV, Georgi	I	Y	
197	STUDNICNÁ, Lucie	II	A	MILIĆEVIĆ-PEZELJ, Anica
198	SÜLE, Katalin Elza	I	Y	
199	SVENTEK, David	I	Y	
200	SZALAY, Anton	II	Y	
201	SZYMANSKI, Mateusz	II	Y	
202	TCHOUKANOV, Stoyan	III	N	
203	TEDER, Reet	I	Y	MAJETIĆ, Davor

	CZŁONKINI/CZŁONEK	GRUPA	MEM	Udzielone pełnomocnictwo do głosowania
204	THURNER, Andreas	III	N	
205	TIAINEN, Simo	III	Y	
206	TOPOLÁNSZKY, Ákos	III	A	
207	TRINDADE, Carlos Manuel	II	N	MAURICIO DE CARVALHO, Fernando
208	TUPLIŪŠI, Tudorel	III	Y	
209	TZOTZE-LANARA, Zoe	II	N	
210	ULGIATI, Luigi	Nie należy	Y	
211	UNGERMAN, Jaroslav	Nie należy	Y	
212	VADÁSZ, Borbála	I	Y	
213	VARDAKASTANIS, Ioannis	III	N	
214	VASK, Kaia	II	Y	
215	VERNICOS, George	I	Y	
216	VIIES, Mare	II	Y	
217	VILARES DIOGO, Edgar	III	N	
218	VON BROCKDORFF, Philip	II	N	
219	VORBACH, Judith	II	N	
220	VYYRYLÄINEN, Tiina	III	Y	
221	WAGENER, Marco	II	N	WOLFF, Romain
222	WAGNSONNER, Thomas	II	N	
223	WILLEMS, Heiko	I	Y	
224	WILLEMS, Marie Josiane	III	A	
225	WRÓBLEWSKI, Tomasz Andrzej	I	Y	
226	WYCKMANS, Ferdinand	II	N	

	CZŁONKINI/CZŁONEK	GRUPA	MEM	Udzielone pełnomocnictwo do głosowania
227	YIAPANIS, Anastasis	III	Y	
228	YILDIRIM, Ozlem	II	Y	
229	YLIKARJULA, Janica	I	Y	
230	ZARINA, Katrina	I	Y	
231	ZIELENIECKI, Marcin Antoni	II	Y	
232	ZORKO, Andrej	II	N	
233	ZVOLSKÁ, Marie	I	Y	HARTMAN RADOVÁ, Jana
234	ZYCH, Tymoteusz Adam	III	N	